

Granskning av bokslut och årsredovisning

2023-12-31

Rapport

Skinnskattebergs kommun

KPMG AB

2024-04-12

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Årsredovisningens räkenskaper	1
1.2	God ekonomisk hushållning	1
1.3	Balanskravsresultat	1
1.4	Rekommendationer	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Årsredovisningens räkenskaper	6
3.1.1	Bedömning	6
3.2	God ekonomisk hushållning	7
3.2.1	Bedömning	8
3.3	Balanskravsresultat	8
3.3.1	Bedömning	8
3.4	Översiktlig granskning av intern kontroll	9
3.4.1	Rekommendation	10

1 Sammanfattning

Vi har av Skinnskattebergs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Nedan följer en sammanfattning av granskningens bedömningar och rekommendationer.

1.1 Årsredovisningens räkenskaper

Vi har inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats, med **undantag** av ej väsentliga noteringar i punkt 3.1.1, i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

1.2 God ekonomisk hushållning

Vi konstaterar att avrapporteringen av mål i årsredovisningen saknar tillräcklig tydlighet, struktur och helhet och som en följd av detta är det inte möjligt för oss att bedöma om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

1.3 Balanskravsresultat

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, inte är väl motiverade *i förhållande till lagstiftning och förarbeten med tillhörande exempel*. Emellertid bedömer vi att avvikelserna framgår av årsredovisningen på ett transparent sätt. Vi rekommenderar att kommunfullmäktige verkar för att återställa det negativa balanskravsresultatet inom lagstadgad tid.

1.4 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att räkenskaperna följer lag och god redovisningssed framför allt RKR R5 Leasing.
- Se till att det eftersläp av aktiveringar som kommenterats vid tidigare granskningstillfällen slutförs
- Se till att härleda och utreda en nedskrivning kopplat till anläggningstillgångar som funnits under lång tid eftersom kommunen inte kännedom om vad denna nedskrivning härrör ifrån.
- Se över uppställning och redovisning av investeringsredovisningen för att säkerställa att kommunen följer RKR R14.
- Säkerställa att årsredovisningen följer RKR R15 Förvaltningsberättelse och utvecklar vissa delar i förvaltningsberättelsen.
- Se över och utveckla avsnittet "Redovisningsprinciper" i årsredovisningen.
- Säkerställer att det finns aktuella mätningar, uppgifter som ligger till grund för bedömning av måluppfyllelse, målen är tydliga och mätbara. Det bär också göras en tydlig sammanfattande bedömning kring om god ekonomiska hushållning uppnås per 2023-12-31.
- Se över rutinerna för attester i de olika processerna.
- Se till att det finns processbeskrivningar för väsentliga processer och att de uppdateras vid behov.
- Säkerställa att det finns tydliga kontroller vid personalavslut.

2 Bakgrund

Vi har av Skinnskattebergs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Från och med den 1 januari 2023 ska årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410) inklusive tillämpningsanvisning för granskning av drift-och investeringsredovisning (enligt ISA 501)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer, i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om kommunen efterlever balanskravet samt eventuellt återopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar förenliga med årsredovisningens övriga delar?
- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har sammanställda räkenskaper konsoliderats i enlighet med LKBR?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever kommunen balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

2.2 Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2023-12-31. Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionsred i kommunal verksamhet 2022.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

2.3 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning bygger vår bedömning även på:

- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.4 Metod

Granskningarna har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Granskning av interna kontroller som är av relevans för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna

Revisionens faser kan kategoriseras i Planering, Genomförande och Rapportering.

I planeringsfasen har vi haft inledande genomgång av villkoren för uppdraget, fastställande av vilka dokumentationskrav som finns, vem som bär ansvaret vid oegentligheter samt kommunikationen under revisionens gång. En viktig del i planeringsfasen är att identifiera risker, värdera riskernas utifrån allvarlighet och sannolikhet samt att identifiera lämpliga granskningsåtgärder.

Genomförandefasen har omfattat fortsatt planering då den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av kommunens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen. Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

En revisionsstrategi har bestämts utifrån den inledande planeringen och den förståelse som skaffats i samband med granskningen av den interna kontrollen. Andra delen av genomförandefasen har omfattat inhämtande av revisionsbevis genom granskning och dokumentation av:

- Balans och resultaträkning
- Närståendetransaktioner
- Sammanställda räkenskaper
- Drift- och investeringsredovisningen
- Förvaltningsberättelse

Som en del i den avslutande fasen har vi inhämtat ett skriftligt uttalande enligt ISA 580. Det har inhämtats från den tjänsteperson som har uppdraget att verkställa bokslutsprocessen och den interna kontrollen i kommunens redovisning, system och rutiner.

Granskningarna avser kommunens årsredovisning som avgetts av kommunstyrelsen den 2024-04-09

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

3 Resultat av granskningen

Nedan redogörs för resultatet av granskningen och de noteringar som gjorts i samband med denna.

3.1 Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper enligt 12 kap 2 § LKBR.

3.1.1 Bedömning

- Kommunen har per 2023-12-31 redovisat delar av sina leasingkontrakt som operationell leasing. Hyreskontrakt och leasing av bilar och fastigheter ses normalt som finansiell leasing, vilket innebär att en fiktiv anläggningstillgång och skuld skall redovisas och skrivas av över återstående hyresperiod. Kommunen hanterar delar av sina leasingkostnader som operationell leasing, vilket enligt vår bedömning sannolikt är ett avsteg från RKR R5 och god redovisningssed. Det lämnas i årsredovisningen upplysning om att resultateffekten inte bedöms vara väsentlig. Arbetet planeras vara klart till delårsbokslutet 2024.

Vi har i vår granskning noterat följande, ej väsentliga, avvikelser:

- Det eftersläp av aktiveringar som kommenterats vid tidigare granskningstillfällen kvarstår i viss utsträckning. Arbeta pågår och kommer troligtvis inte att hinna avslutas förrän i början av 2025. De genomgångna och aktiverade projekten har påbörjat avskrivningstiden från denna tidpunkt. Effekten blir då att nyttjandeperioden kommer att skjutas framåt jämfört med om aktivering skett vid korrekt tidpunkt.
- Vi har noterat att det fortfarande ligger kvar en nedskrivning av materiella anläggningstillgångar om 1,2 mnkr som funnits under lång tid. Kommunen har inte kännedom om vad denna nedskrivning härrör ifrån.
- I investeringsredovisning ska inkluderas de under året genomförda investeringar som finansierats via finansiell leasing eller som erhållits genom gåva. Eftersom kommunen ännu inte tillämpar finansiell leasing saknas denna information. Vi har även noterat diverse andra utvecklingsmöjligheter.
- Redovisningsprinciperna är inte helt kompletta och bör utvecklas.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats, med **undantag** av ovan punkter, i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR men vi vill fästa uppmärksamheten på att den vissa delar skulle även kunna utvecklas såsom analyser, nyckeltal samt information på rätt ställe.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen att säkerställa att räkenskaperna följer lag och god redovisningssed.

3.2 God ekonomisk hushållning

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Kommunfullmäktige i Skinnskattebergs kommun har fastställt fyra finansiella mål och fem verksamhetsmål samt fyra riktade nämnd- och styrelsemål. Den sammanfattande bedömningen som görs i årsredovisningen är att Skinnskattebergs kommun hade en spridd måluppfyllelse där kommunen inte nådde hela vägen fram inom alla områden.

Nedan redovisas uppföljningen av målen som görs i årsredovisningen.

Finansiella mål:

- ✓ *Kommunens nettokostnader i förhållande till skatter och bidrag ska vara högst 98% för år 2023 och 2025 men under 2024 ska det vara högst 100% (Utfall 102,4%)*
- ✓ *Kommunen ska ha en soliditet på 70% (Utfall 72,2%)*
- ✓ *Kommunen ska ha en kassalikviditet exklusive kortfristiga placeringar över 100 (Utfall 191%)*
- ✓ *Kommunen ska ha en självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar på över 100 (Utfall 55%)*

Strategiska mål:

- ✓ *En attraktiv kommun där individer lever ett gott liv med en hållbar välfärd och trygghet genom livet – Delvis uppfyllt*
- ✓ *En attraktiv hållbar framtidskommun med tillväxt av invånare, näringsliv och ekonomi – Inte uppfyllt*
- ✓ *En kompetent, attraktiv, transparent, hållbar och effektiv organisation – Delvis uppfyllt*

3.2.1 Bedömning

Utifrån genomförda granskningen är vår sammanfattande bedömning är att resultatet enligt årsbokslutet delvis är förenligt med de av kommunfullmäktige fastställda finansiella målen. Detta då man har uppnått två av fyra mål.

Utifrån genomförd granskning är det vår sammanfattande bedömning att resultatet enligt årsbokslutet inte är förenligt med det av fullmäktige fastställda i budgeten verksamhetsmässiga målen. Detta då man bedömer att ett av målen inte kommer uppfyllas och att resterande mål endast är delvis uppnådda.

Vi kan härmed konstaterar att målen är svåra att mäta och bedöma utifrån måluppfyllelsen. När det gäller verksamhetsmålen är de svåra att bedöma då flera tar tid att genomföra. Vi anser att måluppfyllelsen är låg och behöver förbättras samt att det är svåra att bedöma utifrån den information som lämnas i årsredovisningen. Vi ser inte heller att alla mål är tydligt mätbara eller att det finns en tydlig definition av vilka åtgärder som gör att ett mål uppfylls.

Vi rekommenderar Skinnskattebergs kommun att lämna en sammanfattande bedömning kring om god ekonomiska hushållning uppnås. Nu konstaterar kommunen endast att samtliga mål ej kommer uppnås och reflekterar inte över huruvida god ekonomisk hushållning uppnås eller inte.

3.3 Balanskravsresultat

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

3.3.1 Bedömning

Årets resultat uppgår efter balanskravsjusteringar till –8 898 tkr. Resultatutjämningsreserven uppgår till 13 100 tkr och kommer enligt budgetbeslut att användas under 2024.

Underskottet härleds till höga pensionskostnader, höga räntekostnader och en hög allmän prisnivå kopplad till inflationen. Underskottet bedöms inte kunna återställas inom tre år. Avsikten är att återställa det inom sju år. Synnerliga skäl åberopas för att inte återställa inom den lagstadgade tiden.

Med synnerliga skäl avses enligt förarbetena fall där ett frångående från kravet att återställa det egna kapitalet är mycket väl motiverat. Det gäller även ett beslut om att inte återställa inom lagstadgad tid. Det grundläggande kravet är att de åtgärder som kommunen rent allmänt vidtar måste vara förenliga med god ekonomisk hushållning. I förarbeten till kommunallagen framgår exempel på synnerliga skäl. Det framgår även av årsredovisningen att undantaget från att återställa inte motsvarar sådana omständigheter som beskrivs i förarbetena. Kommunfullmäktige anser trots det att det är motiverat att återställa denna del av underskottet på längre tid utifrån de budgetbeslut som fattats där RUR används under 2024 samt att ytterligare ca 20 mnkr ska effektiviseras bort kommande år.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, inte är väl motiverade *i förhållande till lagstiftning och förarbeten med tillhörande exempel*. Emellertid bedömer vi att avvikelserna framgår av årsredovisningen på ett transparent sätt. Vi rekommenderar att kommunfullmäktige verkar för att återställa det negativa balanskravsresultatet inom lagstadgad tid.

Det finns balanskravsresultat att återställa från 2021 på -45 tkr.

3.4 Översiktlig granskning av intern kontroll

Den interna kontrollen som har översiktligt granskats och de iakttagelser som gjorts i samband med denna granskning har beaktats i granskningen av årsbokslutet. Granskningen av den interna kontrollen tar sin utgångspunkt i kundens processer, bedömningar i redovisningen och finansiella ramverk. Förståelsen för de väsentliga processerna har dokumenterats och en bedömning kring risken för oegentligheter har gjorts. Vidare utgör IT-miljön en viktig del av kommunens verksamhet och en dokumenterad förståelse kopplat till detta område har ingått som en del av den interna kontrollen.

Vi har skaffat oss en förståelse för den interna kontrollen för att identifiera lämpliga granskningsåtgärder men inte för att uttala oss om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

Översiktligt granskade processer är följande:

- Löner
- Inköp
- IT
- Investeringar
- Riktade statsbidrag
- Attester
- Kassa och bank

Noteringar från granskningen.

- Det saknas rutin för att attestera manuella bokföringsorder.
- Kontrollen av riktigheten av lönerna baserar sig på underlag och information som kommer från kommunen. Det saknas tydliga kontroller för att säkerställa att person vid avslut tas bort från lönesystemet.
- Vi har noterat att det finns en rutin för vilka belopp som ska periodiseras men det görs olika i verksamheterna.
- Noterat att person som slutat finns med i attestlistan.
- Saknas gemensam rutin för hantering av riktade statsbidrag.

3.4.1 Rekommendation

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se över rutinerna för attester i de olika processerna.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se till att det finns processbeskrivningar för väsentliga processer och att de uppdateras vid behov.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att det finns tydliga kontroller vid personalavslut.

Datum som ovan

KPMG AB

Susann Eriksson

Auktoriserad revisor

Magnus Larsson

Certifierad kommunal revisor